

Z bolešijo v srcu morajo iskati strehe in kruha pri drugih, a neusmiljenci jih še kolnejo, zakaj so prišli v polje, zakaj kupujejo živila itd. In največji nevedneži si dovoljujejo opazke: »Prokleti Italijani, tam streljate na nas, tu pa bi vas morali rediti!« Tu je neumnost pomešana s hudobijo. Takemu ne moremo privoščiti drugega, kakor da bi si moral sam, prognan iz domačije in opan vsega, iskati strehe in kruha v tujini, kakor danes gorški begunci. Potem bo razumel, kaj se pravi, nesrečnega radi njegove nesreče napadati.

Slovenski Stajerc.

Za Tiskovni dom v Mariboru so darovali: Vinogradnik J. J. izpod Boča 1 polovnjak vina. Čerč Liza, Maribor 1 krono; Volčič Mirosl., župnik v Breznu 200 kron; dr. Josip Hohnjec, profesor bo goslovja 200 kron; dr. Jerovšek Anton, ravnatelj tiskarne sv. Cirila 1000 kron. Srčna hvala! Živeli posnemovalci!

Časniki morajo zopet skrbeti svoj obseg, ker ni papirja, tako je zapovedalo trgovsko ministrstvo. Tokrat primanjkuje papirja zato, ker je promet na železnicah skoraj popolnoma ustavljen. Prvokrat so se morali listi skrbeti za 25 do 30%, drugokrat za 10% in zdaj zopet 50%, tako da znaša skupno skrajšanje listov 40 do 45% ali z drugimi besedami: listi se bodo morali skrbeti skoraj za polovico nekdanjega obsega. Tudi časniki bodo torej morali štediti, drugače se jim lahko zgodi, da bodo morali prenehati vsled pomanjkanja papirja.

Gospodarske novice.

Vinski davek. Vlada je državnemu zboru znova predložila predlog o vinskem davku v novi obliki. Predloga je med kmetskimi poslanci, posebno iz vinorodnih okrajev, vzbudila veliko nevoljo; odkazala se je finančnemu odseku v predposvetovanje, v katerem je nižjeavstr. kršč. socialni poslanec Miklas izbran poročevalcem, posl. Benkovič pa soporočevalcem. V vinorejskem odseku je posl. Rožkar predlagal, da se temu odseku dá prilika oddati svoje mnenje o tej vladni predlogi; predlogu posl. Rožkarja je odsek pritrdil. Nato je posl. Benkovič v finančnem odseku predlagal, da se predloga odkaze vinorejskemu odseku, ki naj se izreče o vladni predlogi, predno se sklepa nadalje v finančnem odseku; tudi ta predlog je sprejet proti glasovom poslancev severnih dežel, ki nimajo interesa na tej predlogi. Gališki poslanci zahtevajo, da se ima predlog o davku na vino, žganje in pivo skupno obravnavati; s skupnim obravnavanjem bi bile vse predloge skupno sprejete, bolj gotovo pa skupno pokopane. Vsekako so slovenski poslanci na straži zoper ta napad na našega vinogradnika; v sedanji obliki predloga ne sme nikdar zakon postati. Nekateri poslanci so zato, da se sme vino obdavčiti še le v konsumu, nikdar pa že pri pridelovalcu.

Zemljiški davek. Za časa Stürgkhove dobe je vlada s § 14 naložila na zemljiški davek 80% vojne doklade in odpravila zakone o odpisu davka vsled vremenskih in drugih elementarnih nezdod, peronosporit itd., ter le finančnim oblastim dala pravico, v posebno ozira vrednih slučajih dovoliti odpis davka. Finančni odsek drž. zbora je v dne 25. t. m. obravnaval to cesarsko naredbo. Poslanec dr. Benkovič je predlagal, da se razveljavi ta cesarska naredba glede zemljiškega davka; tudi drugi kmetski zastopniki so se izrekli v istem smislu. Po razpoloženju v finančnem odseku sodeč bo saj nazaj vspostavljeno stanje glede odpisa davkov, kakor je bilo pred vojno, posebno pa ugodnosti, ki so jih vinogradi uživali glede zemljiškega davka. Glasovanje se bo vršilo, ko bo končana razprava tudi glede drugih s cesarsko naredbo po § 14 na direktne davke naloženih vojnih doklad.

Svinjski monopol. Od 1. decembra 1917 naprej je na Štajerskem upeljan svinjski monopol, t. j. plemene in pitane svinje sme nakupovati in naprej prodajati samo živilska vnovčevalnica v Gradcu, oziroma njeni nakupovalci. Vsa svinjska kupčija bo torej sedaj šla skozi roke grške živilske vnovčevalnice. Nobeden nakupovalec pa ne more in ne sme nikogar siliti, da bi mu moral prodati ali oddati svinjo. Domače klanje svinj pa je prejšnjemu neomejeno vsaj do konca tega leta.

Rekviriranje krompirja. V mnogih slučajih se pripeti, da se oblast ne ozira na dejansko stanje pridelovalcev krompirja. Nek kmet ima na svojem

posestvu majerja, ki ima tudi svoj delež njiv. Kmet in majer imata skupno 28 arov krompirjevega nasada, t. j. približno 1/2 orala. Na vsakega pride posamezno 14 arov. Krompirjev nadzornik pa je oba dela združil in je predpisal kmetu, da mora oddati 16 stotov krompirja. Vračunal se mu je tudi krompir, ki ga je pridelal majer na svojem delu njiv. Ker se majer seli, bo vzel krompir seboj. Kmet ga liti za seme in hrano svoje družine ne bo imel dovolj in kljub temu bi ga moral oddati 16 stotov. Ker se mu predpis ni zdel pravilen, je zahteval, da se zapisniki popravijo in se tudi majerju vračuni 14 arov. Ker se zahteva oddaja krompirja samo od posestnikov pridelovalcev, ki imajo vsajenega krompirja več kot 15 arov, ni po pravem ne kmet in ne majer dolžan kaj oddati. Komur se godi slična krivica, naj se takoj pritoži pri okrajnem krompirskem nadzorniku.

Koliko fižola nam hočejo določiti. Kakor iz vemo, namerava c. kr. namestnija v Gradcu izdati naredbo, katera bo določila 8 kg fižola na osebo in na leto. Deželni odbor je pooblastil excelenco grofa Attemsja, da izjavi pri namestniji, da je ta množina veliko premajhna zlasti za ljudi na deželi in za delavce.

Seno in slama. Kmetijska zadruga v Račah kot komisijonar deželnega urada za krmila naznanja, da se morajo tisti posestniki, ki so prodali seno in slamo, predno se je zvišala cena (pri senu od 17 K na 23 K, pri slami od 10 in 8 K na 13 in 11 K), obrniti na deželni urad za krmila v Gradcu (Eggenberg, Eggenbergerallee 26), ako hočejo dobiti razliko (pri senu 6 K, pri slami 3 K) doplačano. V ta namen se morajo vpslati omenjenemu uradu nakupni, oziroma prevzemni listi, katere so posestniki dobili pri nakupovalcu. Da se pa rešitev olajša in pospeši, naj pošljejo nakupne liste županstvu za celo občino naenkrat. Tisti pa, ki so vozili seno in slamo v vojaško skladišče v Mariboru ali na Drauhof pri Sv. Marjeti, naj pošljejo tehtne liste, ki so jih dobili od vojaštva, po županstvu na Kmetijsko zadrugo v Račah, katera bo napravila nakupne liste in zaračunala že po novih cenah. Torej nakupni listi se pošljejo v Gradec; kdor pa je še le zadnji čas vozil seno ali slamo in še nima nakupnih listov (za seno so zeleni, za slamo pa rumeni), naj pošlje pa tehtne liste Zadrugi v Račah.

Dopisi.

Maribor. V nedeljo, dne 28. oktobra je umrl tukajšnji zdravnik dr. Filip Terč, star 74 let. Bil je spreten zdravnik. Svetila mu večna luč!

Sv. Jurij ob Pesnici. Rekvizicija klavne živine je menda še vedno tako brez glave urejena, kakor lani. V naši in v sosednjih občinah namreč nakupovalci zahtevajo večkrat nujno potrebne vprežne vole, tako da ne bomo prihodnje leto mogli še toliko obdelati, kot smo z največjo silo letos. Ravno kar pa zopet iz vemo, kako n. pr. v Ljutomerškem okraju ljudje ponujajo živino, ki je radi hude suše ne morejo več rediti; pa se je v kljub ponujanju ne morejo znebiti! Prosimo gg. poslance, naj poizvejo, ali se ne da med nakupovalci v posameznih okrajih napraviti boljših zvez in jim naročiti, naj se rekvizicija razdeli po pameti in potrebi, ne pa po dobičkaželjnosti nekaterikov. Ali pa je Ljutomer že pod drugim cesarjem kakor mi?

Ščavnica pri Radgoni. Žalostna novica je prišla iz južnega bojišča, da je granata zadela dne 8. septembra mladega posestnika Janka Cetl v Radvenih, župnije Negova. Bil je daleč na okoli poznan kot spreten tesar in tudi odbornik občine Negova. Zapustil je žalostno ženo in 4 majhne otročiče.

Središče. Na korist našim urpečim bratom, slovenskim beguncem, katere je kruta usoda pahnila v tako žalostni, bedni položaj, priredi naše Slov. katol. izobraževalno društvo ob priliki godu presvitega cesarja v nedeljo, dne 4. novembra v šolskih prostorih lepo zgodovinsko gledališko igro: »Vestalka.« Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Sv. Bolfenk pri Središču. Mladenec, Janez Zdravec, posestniški sin iz občine Vitan je umrl. »Slov. Gospodar« mu je bil zelo priljubljen list, zato mu naj prinese te vrste v spomin in slovo med širni svet. Svoja mlada leta je preživel doma. Bil je tih, miroljuben in bistroumen fant. V domači ljudski posojilnici je deloval kot tajnik. Iz te službe ga odpokliče vojaška oblast za železniskega delavca v Maribor. Zadnji čas je delal na Pragerskem. Bolezen ga je začela mučiti, obišče zdravnika, ta ga odslovi in zapove spet na delo. Ker ni mogel delati, prosi za dopust, ki ga tudi dobi. Ko se pripelje domu, takoj obišče zdravnika v Ormožu. Ta mu pove, da so se vnele obisti, nevarnost velika. Kljub zdravniški in domači pomoči, je bilo vse zaman. Smrt je zmagala. Umrl je previden s sv. zakramenti za umirajoč, dne 17. oktobra ob 2. uri popoldan v rojstni hiši. Pogreb je bil dne 19. oktobra. Spremljali so ga od

rojstne hiše domači č. g. župnik in č. g. kaplan od Sv. Miklavža Pevski zbor je za slovo zapel pri rojstni hiši in na pokopališču ob grobu žalostinko. Bog daj rajnemu v miru počivati in v selje nebeško vživati.

Prihova. Duhovščina konjiške dekanije se udeleži sv. maše zadušnice za umrlim poslancem in jugoslovanskim voditeljem dr. Krekom, katera bo na Prihovi dne 5. novembra ob pol 11. uri.

Listnica uredništva.

Raznim dopisnikom: Radi obširnih poročil o vojski z Italijo ter vsled skromnega prostora, ki nam je na razpolago, smo morali tokrat opustiti mnogo došlega nam gradiva iz domačih krajev in s fronte ter tudi vse inserate. Gg. dopisnike prosimo potrpljenja in kolikor mogoče kratkih poročil.

Najnovejša poročila Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 30. okt.

Italijansko bojišče.

Položaj, ki je nastal po 12. soški bitki, upliva do gorovja ob gornjem teku reke Taljamento, kjer koroška armada generalnega polkovnika barona Krobata, premagujoč vsak odpor, nagloma pridobiva na benečanskih tleh ozemlje proti jugu in zahodu.

Bojne sile generala infanterije Alfreda Kraus so že dne 28. oktobra opoldne zasekale prvo vrzel v daleč razširjeno utrjeno taborišče pri Gemoni (severno od Vidma blizu reke Taljamento). Tukaj se je hrabri spodnještajerski strelski polk št. 26 z nenadnim napadom polastil oklopne trdnjave na gori Lanza. Odločilno prodiranje zavezniških čet generala pl. Belova je bilo kronano z zavzetjem mesta Videm.

Dalje proti jugu se valijo še posamezno po naši armadi v Primorju zasledovane armade, zmedene množice pobitega sovražnika nazaj proti spodnjemu toku narasle reke Taljamento. Prostor za frontami zaveznikov imajo po svojih dolgih vrstah ujetnikov in vojne plena večkrat sliko italijanskega armadnega taborišča.

Najnovejše nemško večerno poročilo.

Berolin, 30. okt.

Italijansko bojišče.

Videm so zvezne čete 14. armade zavzele. Sedež italijanskega vrhovnega armadnega poveljstva je s tem šestega dne naših uspešnih podvzetij padel v naše roke. Neprestano, ne meneč se za nobene napore, pritiskajo naše divizije proti dolini reke Taljamento. Na malokaterih prehodih vsled deževja visoko narasle reke se zajezuje umik poražene armade.

Iz Koroškega prodirajoče čete so na celi fronti stopile na benečanska tla ter neprestano prodirajo proti gornjemu toku reke Taljamento.

Armado povelje našega cesarja.

Naš cesar je dne 29. oktobra izdal sledeče armadno povelje: V trdem boju so moje junaške čete, združene z hrabrimi zavezniškimi četami v malo dneh izvojevale sijajne uspehe.

Radostvo ganjen, izrekam vsem — vsem — za njihovo smotreno junaško zadržanje v težkih bojih svojo najtoplejšo zahvalo, izrekam vsem vodjem, vsem poveljnikom in vsem četam svoje najpopolnejše priznanje.

Cesar Karel v Gorici.

Gorica, 28. oktobra.

Cesar Karel je danes zopet dospel v osvobojeno Gorico. Sovražnik je mesto večinoma razrušil, oplenil in razpršil prebivalstvo.